

Po dokončení pěni „trisagionu“ praví kněz či diákon:

Pozor mějme!

Kněz (žehnaje lid): Pokoj všem.

Žalmista: I duchu tvému.

Kněz či diákon: Velemoudrost!

Prokimen

Žalmista čte prokimen z žalmu Davidova. Čte postupně jednotlivé verše a zpěváci po každém verši odpovídají zpěvním zopakováním prvního verše. Na závěr žalmista čte první verš do poloviny a zpěváci dozpívají druhou polovinu. V neděli se prokimen bere z oktoichu dle panujícího hlasu; ve svátek ze služby sváteční; ve všední den ze služby světců, jenž má památku. Při zádušní službě se bere prokimen zádušní.

Čtení z apoštola

Kněz či diákon (po ukončení zpěvu prokimen): Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z listu svatého apoštola ...

Např.: Čtení z listu svatého apoštola Pavla Korintským (nebo Římanům či Židům nebo Timoteovi apod. Případně: Čtení z prvního listu svatého apoštola Jana apod.) Nebo: Čtení ze skutků svatých apoštolů.

Kněz či diákon: Pozor mějme!

Žalmista čte epištolu.

Čtení úryvku z apoštolských listů začíná oslovením: „Bratři moji milí...“

„Milovaný synu Timoteji...“ „Miláčkové moji...“ nebo podobnými.

Čtení ze Skutků apoštolských začíná oslovením: „Ó Theofile...“

Kněz (po přečtení epištoly): Pokoj tobě!

Žalmista:

Po přečtení apoštola se zpívá „alleluja“ (případně s příslušnými verši).

ZPĚVNÍK SVATÉ LITURGIE

Angelár

Liturgické zpěvy dle nápěvů Gorazdova sborníku

Zde použitý text liturgie
byl převzat z nového českého překladu Služebníku,
jemuž udělil požehnání Jeho Přeosvícenost Izaiáš,
biskup olomoucko-brněnský.

Předmluva

Tento liturgický zpěvník vychází z textového i hudebního obsahu „Lidového sborníku modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve“ (dále jen *Gorazdův sborník*) sestaveného a vydaného svatým vladykou mučedníkem Gorazdem († 1942). Výjimkou je zpěv blahoslavenství a Cherubínská píseň (a jedna z variant zpěvu „Pojďte, pokloňme se...“), pro něž byly uplatněny staroruské nápěvy, snadné k osvojení. Ke všem zpěvům zpěvníku Angelár jsou připraveny instruktážní nahrávky (internetový odkaz viz na konci této knížky).

Hlavní odlišností služby podle tohoto zpěvníku od služby přímo dle *Gorazdova sborníku* je výrazně větší melodická pestrost; bohoslužba vedená jen dle *Sborníku* už zní dnešnímu uchu přece jen příliš jednotvárně (zvláště, když se nezpívá trojhlasně, ale jen jednohlasně, jak to dnes běžné). Vladyka Gorazd ve svém *Sborníku* sice uplatňuje princip osmihlasníku, ale z každého hlasu používá jedinou melodii (nápěv nedělního troparu), na kterou se pak zpívá nejen tropar, ale většina zpěvů liturgie. Při celé liturgii tedy zní prakticky jenom jedna prostá melodie. Další neděli se pak liturgie zpívá na melodii následujícího hlasu atd. Nezpochybňujeme tuto misijní liturgickou praxi zacílenou na potřeby tehdejší doby, leč pro naši misijní situaci se zdá být vhodnější způsob uplatňovaný např. v lidovém chrámovém zpěvu na východním Slovensku: každý hymnus má svůj stabilní nápěv, melodie se mění jen u těch částí liturgie, které se proměňují i textově (tj. proměnlivé součásti liturgie – např. to, co se bere z oktoichu či z mineje). Proto jsme do toho zpěvníku vybrali pro každý liturgický hymnus jednu stálou melodii (většinou některou z melodií osmihlasníku *Gorazdova sborníku*). Když je ke každému hymnickému textu přiřazena jedna stálá melodie, lidé se tyto zpěvy naučí snadněji, než když se zpívají neproměnné texty liturgie každý týden na jinou melodii a každá tato melodie se vrací vždy až po osmi týdnech. Vystřídají-li se však při bohoslužbě různé nápěvy, je pak liturgie melodicky pestřejší a živější.

V dodatku jsou pak uvedeny další potřebné či variabilní zpěvy. K obohacení české liturgie jsou tam uvedeny některé hymny notované na jiné melodie než z *Gorazdova sborníku*.

Střídají se dva nápěvy podle hlasu. Panuje-li hlas: 1., 3., 5. nebo 7.:

1.-3. sva - tý ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

i nyní i vždyc - ky, až na věky vě - kův. A - men.

Sva - tý Bo - že, sva - tý sil - ný,

sva - tý ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

1.-3. sva - tý — ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

Sva - tý — ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

sva - tý — ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

Trojsvatá píseň (tzv. trisagion)

1.-3. Sva - tý Bo - že, sva - tý sil - ný, »»»»

Sláva Otc i Sy - nu i Sva - té - mu Du - chu,

Sva - tý ne - smr - tel - ný, smi - luj se nad ná - mi.

Na některé svátky se zpívá „Kterížkoli v Krista pokřtěni jste...“ (Viz na str. 59)

Trojsvatá píseň – druhá varianta

Panuje-li hlas: 2., 4., 6. nebo 8.:

1.-3. Sva - tý Bo - - že, sva - tý sil - - ný, »»»»

Sláva Otc i Synu i Svatému Duchu,
i nyní i vždycky, až na věky věkův. A - men.

Sva - tý Bo - - že, sva - tý sil - - ný,

Božská liturgie svatého otce našeho
Jana Zlatoústého

Řád liturgie katechumenů

Kněz: lahosloveno budiž království Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící:

A - men.

Ektenie velká

Kněz nebo diákon: **V** pokoji k Hospodinu modleme se!

Věřící: ↓

Ho - spo - di, po - mi - luj.

Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑

Ho - spo - di, po - mi - - - luj.

Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ **Hospodi, pomiluj.**

Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázni Boží k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Za metropolitu našeho vladyku (jméno) [za vladyku našeho (jméno)], za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Za vlast naši a její představitele k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Za město toto [vesnici tuto, svatý monastýr tento], za všechna města a země i za ty, kteří podle víry v nich žijí, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Za příznivé počasí, za hojnost plodů zemských a za pokojné časy k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Za cestující po zemi, vodě i vzduchem, za nemocné, trpící, zajaté a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

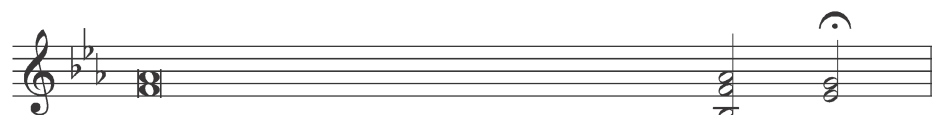
Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodati (milosti) svou.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné Vládčyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící:

To - bě, Ho - spo - di - ne.

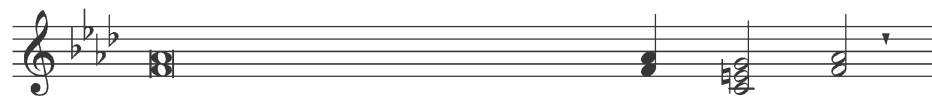

1.	a padněme před	Kri - stem!
2.	zpívající	to - bě:
3.	alle	lu - ja!
V.	zpívající	to - bě:
B.	zpívající	to - bě:

Není-li chrám zasvěcen svátku Páně nebo Bohorodice, pak zpěv troparů a kondaků v obvyklou neděli končí hymnem „Nezahanbitelná zastánkyně“.

Závěrečný kondak po »I nyní...«

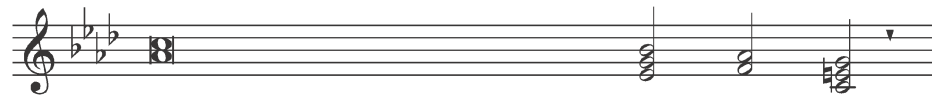
Z 6. hlasu

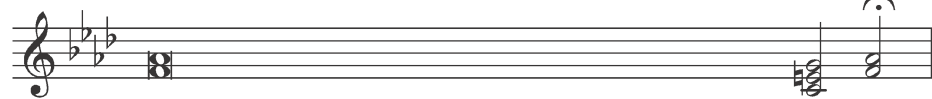
1.	Nezahanbitelná zastánkyně	křes - ta - nů,
2.	pospěš k	pří - mlu - vě,

1.	jistá prostřednice u Stvo-	ři - te - le,
2.	pros za nás	hor - li - vě,

1.	nepřeslechni prosebných hlasů	hříš - ní - ků,
2.	neboť ty, Boho-	ro - di - ce,

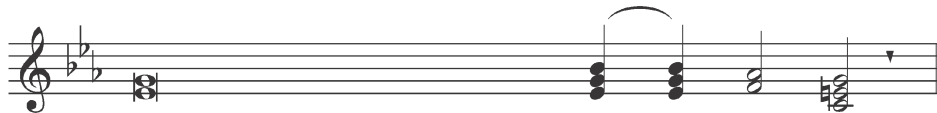

1.	ale předejdi, dobrotivá, ku pomoci nám, tebe věrně vzývá-	jí - cím;
2.	vždy ochraňuješ ty, kteří uctívají	te - be.

Jednoduchý nápěv na „Pojďte, pokloňme se...“

Ze 4. hlasu

(Místo předchozího nápěvu staroruského možno použít Gorazdův.)

1. Pojďte,	po - kloň - me se	▶▶▶▶▶
2. Jenž jsi vstal z mrtvých, Synu Boží,	spa - siž nás,	
3. Alleluja	al - le - lu ja,	

V. Ve svatých podivuhodný, Synu Boží,	spa - siž nás,
B. Na přímluvy Bohorodice, Synu Boží,	spa - siž nás,

V neděli se zpívají jen první tři sloky.

Ve všední den se místo druhé sloky zpívá řádek označený písmenem „V“.

Na svátky Bohorodice se místo druhé sloky zpívá řádek označený písmenem „B“.

Varianta „znamenného“ staroruského nápěvu (viz str. 19) pro všední den

Místo druhého notového řádku se zpívá toto:

Ve sva-tých po - di - vu - hod - ný, Sy - nu Bo - ží, spa - siž nás,

Na svátky Bohorodice se místo druhého notového řádku zpívá toto:

Na pří - mlu - vy Bo - ho - ro - di - ce, Sy - nu Bo - ží, spa - siž nás,

Po „Pojďte, pokloňme se...“ a dokončení zpěvu všech troparů a kondaků:

Následuje ohlas kněze: **N**eboť svatý jsi, Bože náš, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: **N**eboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

V neděli věřící hned zpívají (svižným tempem) žalm 102. / 103.

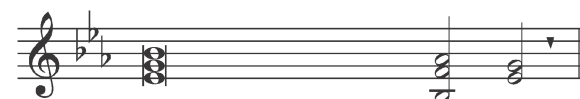
Možno zpívat jen výběr, tj. verše: 1.—7. (9.—14., 16., 18.) a 26.—28.:

Antifona 1.

Z 1. hlasu

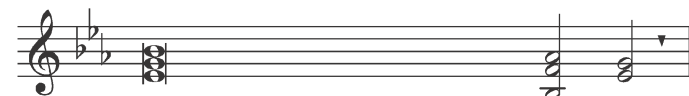
1. Do - bro řeč, ___ du - še má, ___ Ho - spo - di - nu. ↓

1. Blahosloven jsi, Hospo - di - ne.

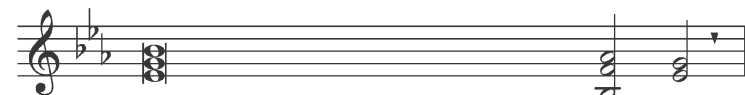
2. Do - bro řeč, ___ du - še má, ___ Ho - spo - di - nu

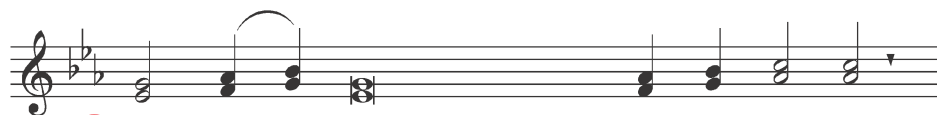
2. a celé nitro mé svatému jménu je - ho.

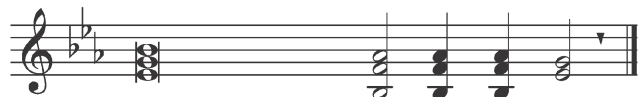
3. Do - bro řeč, ___ du - še má, ___ Ho - spo - di - nu

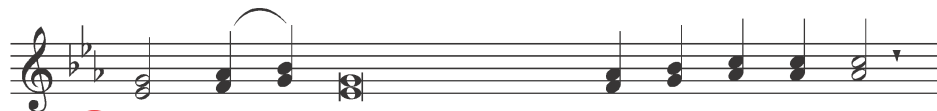
3. a nezapomínej na všechna dobrodiní je - ho.

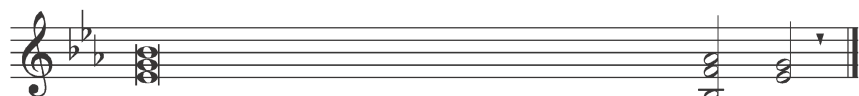
4. Kte - rýž___ odpouští tobě všechny ne - pra - vo - sti,

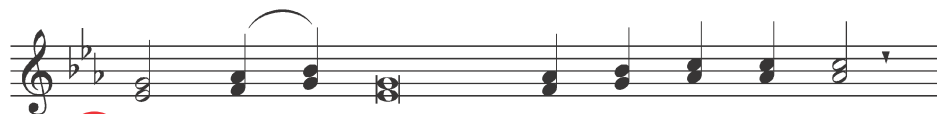
4. uzdravuje všechny ne - du - hy tvé.

5. Kte - rýž___ vysvobozuje od zahy - nu - tí ži - vot tvůj,

5. obklopuje tě milosrdenstvím a mnohým slito - vá - ním.

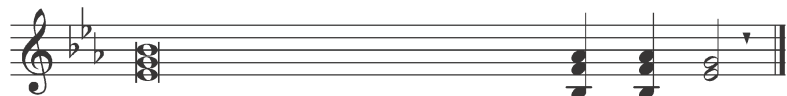
6. Kte - rýž___ vyplňuje do - brá přá - ní tvá,

6. jako orlice obnovuje se mla - dost tvá.

7. Ho - spo - din___ proka - zu - je mi - lost,

7. a zjednává spravedlnost všem utis - ko - va - ným.

Malý vchod

Ze severních vrátek ikonostasu vychází při zpěvu 3. antifony průvod s evangeliem, jemuž předchází svíce. Toto vynášení evangelia představuje příchod Pána Ježíše a začátek jeho veřejného kázání. Svíce nesená před evangeliem zobrazuje sv. Jana Křtitele a Předchůdce Páně, jenž hlásáním pokání připravil cestu Spasiteli světa. Věřící při vchodu stojí s mírně skloněnou hlavou, obráceni k nesenému evangeliu.

Kněz nesoucí evangelium volá: Velemoudrost, povznesme se!

Hned poté se hlasitě zpívá:

»Pojďte, pokloňme se...«

Po »Pojďte, pokloňme se...« se zpívají tropary a kondaky z oktoichu a mineje. V chrámu, který je zasvěcen svätci (tj. nikoliv svätku Páně či Bohorodice) se končí zpěvem kondaku »Nezahanbitelná zastánkyně křesťanů«. Postup zpěvu troparů a kondaků viz v příloze (str. 55).

Varianta »Pojďte, pokloňme se...« pro neděli

Zpívat pomalu, hlasitě, důrazně (staroruský „znamenný“ nápěv)

Pojd - te, po - kloň - me se a pad - ně - me před Kris - tem. ↓

Jenž jsi vstal z mrt - vých, Sy - nu Bo - ží, spa - siž nás,

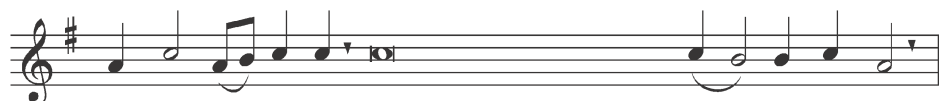
zpí - va - jí - cí to - bě: Al - le - lu - ja, al - le - lu - ja ,

al - - le - - - lu - - - ja.

7. neboť oni synové Bo- ží slou - ti bu - dou.

8. Bla - ho - sla - ve - ní, kteří protivenství trpí pro spra - ve - dl - nost,

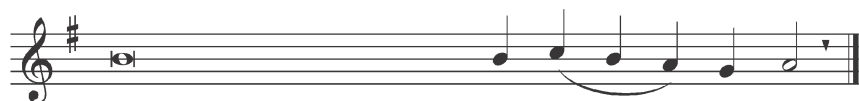
8. neboť takových jest Krá - lov - ství ne - bes - ké.

9. Bla - ho - sla - ve - ní jste, když vám zlořečiti budou a vás

pro - ná - sle - do - va - ti,

9. a lživě mluviti všechno zlé o vás kvů - - li mně.

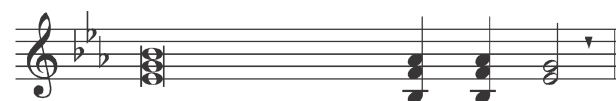
10. Ra - duj - te se a ve - sel - te se,

10. neboť odplata vaše hojná jest na ne - - be - sích.

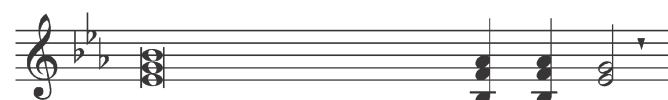
8. O - zná - mil cesty své Moj - ží - šo - vi,

8. synům izraelským vů - li svou.

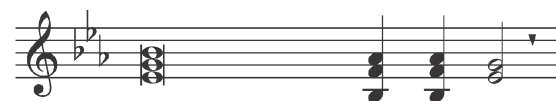
9. Sli - tov - ný a milostivý jest Hos - po - din,

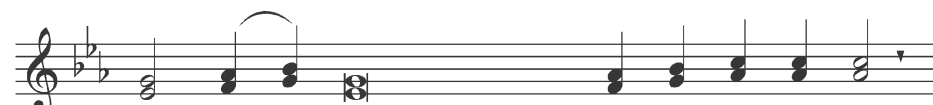
9. dlouho shovívající a přemi - lo - srd - ný.

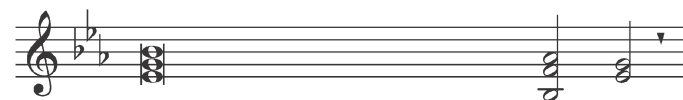
10. Ne - bu - de usta - vič - ně ká - ra - ti,

10. aniž na věky se hně - va - ti.

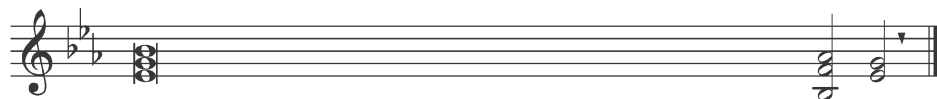
11. Ne dle nepravostí našich s ná - mi na - klá - dá,

11. ani nám neodplácí dle hříchů na - sích.

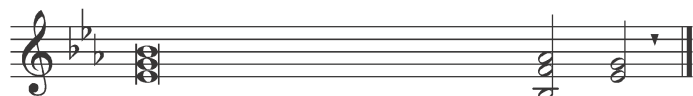
12. Jak vy - so - ko _____ nebesa klenou se nad ze - mí,

12. tak nesmírné milosrdenství své klene nad těmi, kdož se ho bo - jí.

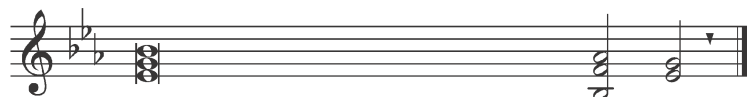
13. Jak da - le - ko _____ jest východ od zá - pa - du,

13. tak vzdaluje od nás nepravosti na - še.

14. Ja - ko se _____ slitovává otec nad dít - ka - mi,

14. tak Hospodin nad těmi, kteří se ho bo - jí.

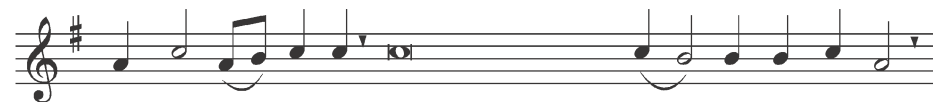
15. Ne - boť zná _____ On, jaké jsme _____ stvo - ře - ní,

15. že prach jsme, na pa - mě - ti má.

3. neboť oni dědic - tví ze - mě do - jdou.

4. Bla - ho - sla - ve - ní lačnicí a žíznící po spra - ve - dl - nos - ti,

4. neboť oni na - sy - ce - ni bu - dou.

5. Bla - ho - sla - ve - ní mi - lo - srd - ní,

5. neboť oni smi - lo - vá - ní do - jdou.

6. Bla - ho - sla - ve - ní čis - té - ho srd - ce,

6. neboť oni Boha vi - dě - ti bu - dou.

7. Bla - ho - sla - ve - ní tvůrcové po - ko - je,

Věřící lid zpívá 3. antifonu
(je-li neděle či svátek, tak blahoslavenství):

Devatero blahoslavenství

0. V Krá-lov - ství___ svém rozpomeň se na nás, Pa - ne, ↓

0. až přijdeš v Krá - lov - - ství své.

1. Bla - ho - sla - - ve - ní chu - dí du - chem,

1. neboť jejich jest Králov- ství ne - - be - ské.

2. Bla - ho - sla - - ve - ní lka - - jí - cí,

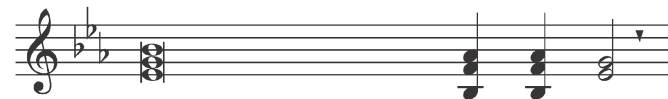
2. neboť oni po- tě - še - ni bu - dou.

3. Bla - ho - sla - - ve - ní ti - - ší,

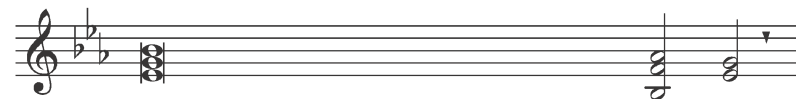
16. Dno - vé___ člověka jsou ja - ko trá - va,

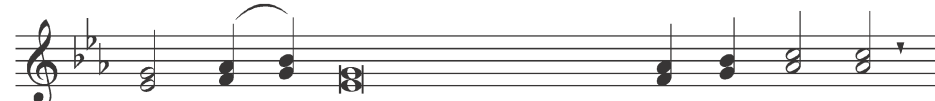
16. jako květ polní, tak i on od - kvě - tá.

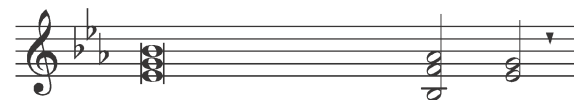
17. Jak - mi - le___ dech jeho v něm___ po - mi - ne,

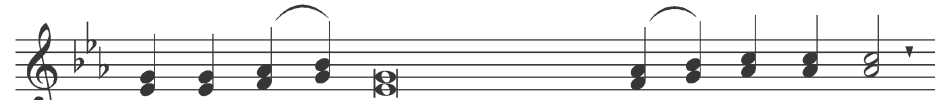
17. více ho není a nezná ho již bývalé místo je - ho.

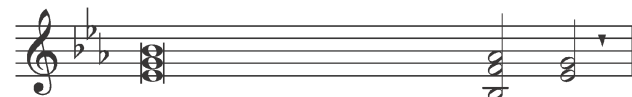
18. Mi - lost___ Hospodinova však trvá věk od vě - ku

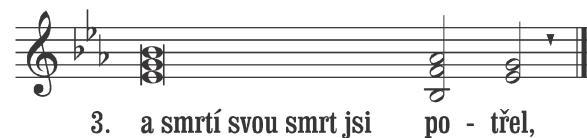
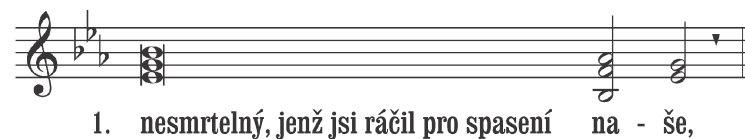
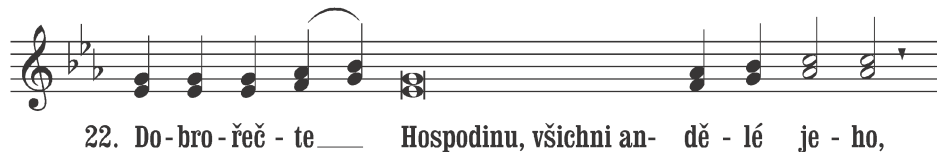
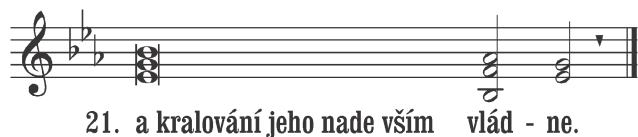
18. nad těmi, kdož se ho bo - jí.

19. A je - ho___ spravedlnost na sy- nech___ sy - nů těch,

19. kteří zachovávají smlouvu je - ho

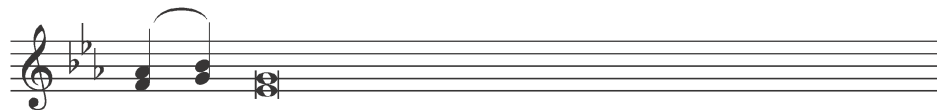

Kněz: Neboť dobrotivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

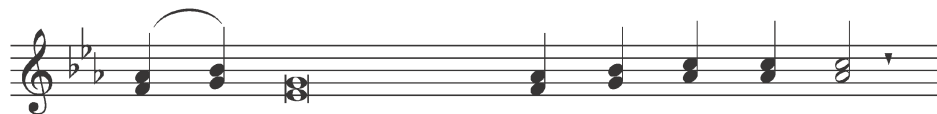
Věřící: Amen.

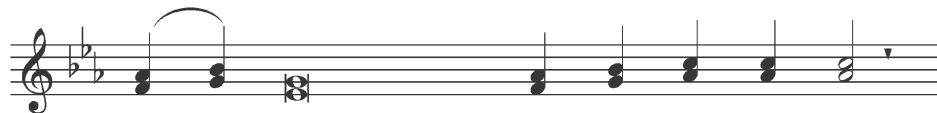
1. Jednorozený Sy - nu a Slo - vo Bo - ží

2. při - jati na se tělo od svaté Bohorodice a vždycky

3. jenž jsi ukřižován byl, Kri - ste Bo - že náš,

4. je - den jsoucí ze Sva - té Tro - ji - ce,

5. spa - siž nás, spa - siž nás!

Následuje druhá malá ektenie.

Znovu kněz nebo diákon: Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.

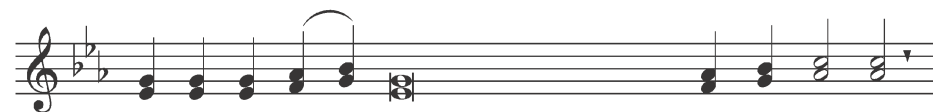
Věřící: ↓ **Hospodi, pomiluj.**

Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodátí (milostí) svou.

Věřící: ↑ **Hospodi, pomiluj.**

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine. →

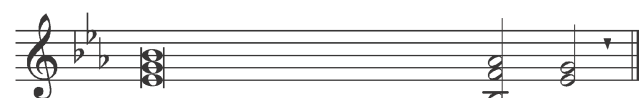
24. Do - bro - řeč - te Hospodinu, všechny moc - nos - ti je - ho,

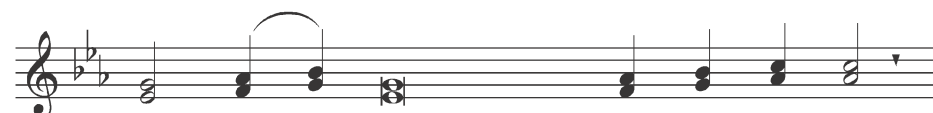
24. služebníci jeho, kteří činíte vůli je - ho.

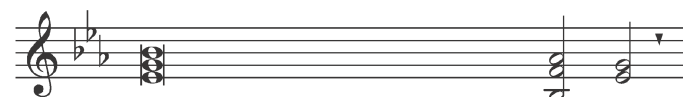
25. Do - bro - řeč - te Hospodinu, všechna dí - la je - ho,

25. na všech místech panování je - ho.

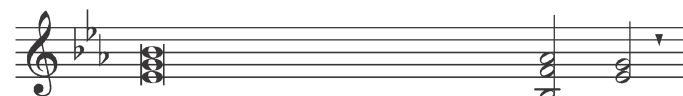
26. Slá - va Otci i Synu i Sva - té - mu Du - chu,

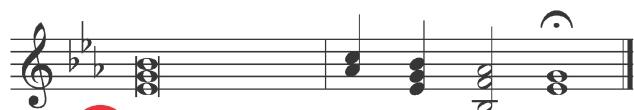
26. i nyní i vždycky, až na věky věkův, a - men.

27. Do - bro řeč, du - še má, Ho - spo - di - nu

27. a celé nitro mé svatému jménu je - ho.

28. Blahosloven jsi Ho - spo - di - ne!

Po dokončení 1. antifony následuje první malá ektenie.

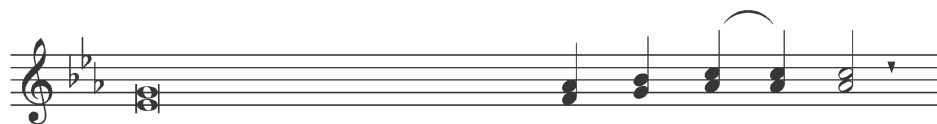
Kněz nebo diákon: Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ **Hospodi, pomiluj.**

Antifona 2.

Z 1. hlasu

1. Sláva Ot-	ci	i	Sy - nu	▶▶▶▶▶
2. Chval, duše má,	Ho - spo - di - na!			
3. zpívati budu žalmy	své - mu	Bo - hu,		
4. Nedoufejte v knížata ani v	sy - ny	lid - ské,		
5. Duch člověka odchází, on se do ze-	mě	své na - vra - cí,		
6. Blažený, kdo má Boha Jákovova	ku	po - mo - ci,		
7. jenž učinil nebe-	sa	i ze - mi,		

8. Zachovává prav-	du	na	vě - ky.	▶▶▶▶▶
9. Pokrm	dá - vá	hla - do - vým.		
10. Hospodin otvírá	o - či	sle - pým		
11. Hospodin miluje	spra - ve - dli - vé.			
12. sirotka i vdovy	se	u - jí - má,		
13. Kralovati bude Hospo-	din	na vě - ky,		
14. I ny-	ní	i vždy - cky,		

Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↑ **Hospodi, pomiluj.**

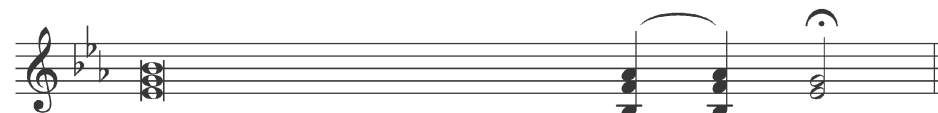
Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: **Tobě, Hospodine.**

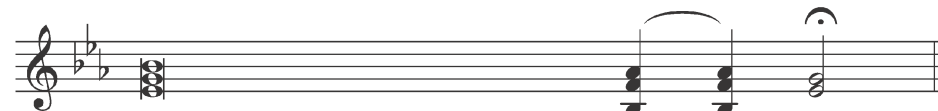
Kněz: **N**eboť tvá jest vláda a království i moc a sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: **Amen.**

2. antifona (v žalmu 145. verše 2—13 možno vypustit) a „Jednorozený Synu“:

1. i Svatému	Du - chu.
2. Hospodina budu vychvalovat po celý	ži - vot svůj,
3. co živ	bu - du.
4. u nichž záchrany	ne - ní.
5. a v ten den zhynou všechny úmysly	je - ho.
6. kdo má naději v Hospodinu,	Bo - hu svém,
7. moře a vše,	co je v nich.

8. Utiskovaným zjednáva soud sprave-	dli - vý.
9. Hospodin osvobozuje	spou - tan - ce.
10. Hospodin pozdvihuje klesa-	jí - cí,
11. Hospodin ochraňuje v bezdo-	mo - ví,
12. cesty hříšníků však	ma - ří.
13. Bůh tvůj, Síone, na pokolení a poko-	le - ní!
14. až na věky věkův,	a - men.